

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 4017/2022
06.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Васић, адвокат у ..., против туженог ЈП Електропривреда Србије, чији је пуномоћник Сабахудин Тахировић, адвокат у ..., ради утврђења, одлучујући о ревизијама тужиоца и туженог изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5034/21 од 21.04.2022. године, у седници већа одржаној дана 06. априла 2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5034/21 од 21.04.2022. године у ставу првом изреке.

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца и **ПРЕИНАЧАВА** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 5034/21 од 21.04.2022. године у ставу другом изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и потврђује пресуда Првог основног суда у Београду П1 1130/19 од 02.09.2021. године у ставу четрнаестом изреке.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5034/21 од 21.04.2022. године у ставу трећем изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 50.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема писаног отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1130/19 од 02.09.2021. године, ставом првим, другим, трећим, четвртим, петим, шестим, седмим, осмим, деветим десетим, једанаестим, дванаестим и тринаестим изреке утврђено је да су ништави уговори о обављању привремених и повремених послова закључени између тужиоца и туженог од 04.10.2013. године, од 21.02.2014. године, од 13.08.2014. године, од 30.01.2015. године, под бр. 5020/1 од јуна 2015. године, од 15.12.2015. године, од 08.06.2016. године, од 23.11.2016. године, од 19.05.2017. године, од 06.11.2017. године, од 30.04.2018. године, од 17.10.2018. године и од 10.04.2019. године. Ставом четрнаестим изреке утврђено је да је тужилац засновао радни однос на неодређено

време код туженог Привредног друштва Панонске термоелектране-топлане д.о.о. Нови Сад, ради обављања посла „...“, почев од 07.10.2013. године, а да је 02.12.2018. године, ради обављања посла, прераспоређен на радно место ..., код туженог ЈП Електропривреда Србије Огранак ПАНОНСКЕ ТЕ-ТО д.о.о. Нови Сад, што је тужени дужан да призна и трпи. Ставом петнаестим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.043.250,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 5034/21 од 21.04.2022. године, у ставу првом изреке одбијена је жалба туженог као неоснована и потврђена је првостепена пресуда у ставу првом, другом, трећем, четвртном, петом, шестом, седмом, осмом, деветом, десетом, једанаестом, дванаестом и тринаестом изреке. У ставу другом изреке преиначена је првостепена пресуда у ставу четрнаестом изреке па је одбијен тужбени захтев да се утврди да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог ЈП Електропривреда Србије Огранак Термоелектране и копови Костолац (очигледно омашком, уместо: Огранак „Панонске ТЕ-ТО“) ради обављања посла „...“, почев од 07.10.2013. године, а да је 02.12.2018. године прераспоређен на радно место ... . У ставу трећем изреке преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу петнаестом изреке првостепене пресуде тако што је обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 330.750,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате, а преко досуђеног износа је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

Против другостепене пресуде у делу у коме је правноснажно усвојен тужбени захтев за утврђење ништавости уговора о обављању привремених и повремених послова, благовремену и дозвољену ревизију изјављује тужени, док тужилац благовременом и дозвољеном ревизијом побија другостепену пресуду у преиначујућем делу.

Тужилац је одговорио на ревизију туженог, а трошкове је тражио за састав одговора на ревизију и судску таксу.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20) и утврдио да је ревизија тужиоца основана, а да је ревизија туженог неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Без утицаја су ревизијски наводи тужиоца да је учињена битна повреда одредаба парничног поступка пред другостепеним судом, јер тужилац не образлаже у чему се састоји наведена повреда.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је по основу више закључених уговора о обављању привремених и повремених послова са правним претходником туженог, као и са туженим почев од 07.10.2013. године до 02.12.2018. године, обављао послове „...“ у бившем привредном друштву ПАНОНСКЕ ТЕ-ТО д.о.о. Нови Сад, да би након 02.12.2018. године наставио да обавља послове „...“ код туженог, коме је

припојена наведено привредно друштво ПАНОНСКЕ ТЕ-ТО д.о.о. Нови Сад, сада у форми огранка туженог. Тужиоцу је дана 02.10.2019. године престао радни однос због истека периода на који је закључен последњи уговор о обављању привремених и повремених послова. Према чињеничном утврђењу, послови на којима је тужилац био распоређен систематизовани су Правилником о организацији и систематизацији послова туженог.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужилац у утуженом периоду обављао послове за којима је постојала стална потреба, па његово радно ангажовање има карактер радног односа, због чега оспорени уговори о обављању привремених и повремених послова представљају симуловане уговоре. Стога је применом одредбе члана 66. ЗОО-а првостепени суд утврдио њихову ништавост и утврдио да је тужилац засновао радни однос на неодређено време, на начин и у време како је то одређено у изреци првостепене пресуде.

Апелациони суд у Београду прихвата материјалноправни закључак првостепеног суда у погледу утврђене ништавости побијаних уговора о обављању привремених и повремених послова, налазећи да се са стране туженог ради о злоупотреби права, те да је потреба за обављањем послова на којима је тужилац био распоређен била стална, а не привремена. Међутим, у делу у ком је првостепени суд утврдио да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог, другостепени суд је становишта да је погрешно примењено материјално право. Другостепени суд се позива на Закон о буџетском систему којим је утврђена забрана заснивања радног односа код корисника јавних средстава, међу којима је и тужени, због чега се према налажењу тог суда, у конкретном случају не могу применити одредбе о преображају радног односа. Из наведених разлога другостепени суд је делимично преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев за утврђење да је тужилац засновао радни однос на неодређено време. Такође, другостепени суд је преиначио и одлуку о трошковима поступка садржану у ставу трећем изреке првостепене пресуде тако што је тужиоцу уместо износа од 1.043.250,00 динара досуђеног првостепеном одлуком, досудио износ од 330.750,00 динара, налазећи да првостепени суд није правилно применио Тарифни број 14. став 4. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката.

Не могу се прихватити разлози другостепеног суда на основу којих је преиначио првостепену пресуду, јер нису засновани на правилној примени материјалног права. Наиме, погрешно је становиште другостепеног суда да нису испуњени услови за преображај радног односа, позивом на одредбе Закона о буџетском систему. Наведеним законом, између осталог, утврђују се фискални принципи, правила и процедуре на основу којих се установљава фискални оквир, како би се обезбедила дугорочна одрживост фискалне политике. У том смислу, у складу са Законом о изменама и допуна Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС“ бр. 108/13), у члану 27е је одредба којом се прописује да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31. децембра 2015. године, а каснијим изменама и допунама тај период је продужен до 31. децембра 2020. године. Међутим, другостепени суд није водио рачуна о временском важењу наведене одредбе. Закон о изменама и допуна Закона о буџетском систему којим је ова одредба установљена, почео је да се примењује

07.12.2013. године, док је тужилац први уговор о обављању привремених и повремених послова за који је утврђено да је ништав, закључио са правним претходником туженог дана 04.10.2013. године. Стога, приликом испитивања услова и ограничења за заснивање радног односа на неодређено време у време када је тужилац почео да обавља рад код правног претходника туженог, не могу се примењивати законске норме које у том моменту нису биле на снази, због чега је другостепени суд погрешно применио материјално право. Дакле, правилна је одлука првостепеног суда којом је утврдио да је тужилац засновао радни однос на неодређено време почев од 07.10.2013. године, јер у том тренутку није било законских сметњи за заснивање радног односа на неодређено време установљене тек Законом о изменама и допуна Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС“ бр. 108/13), и каснијим изменама и допунама овог закона.

Из наведених разлога Врховни касациони суд је применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку донео одлуку као у ставу првом изреке.

Даље је Врховни касациони суд одлучивао о ревизији туженог и утврдио да није основана.

Правилно су нижестепени судови на утврђено чињенично стање применили материјалноправне одредбе којима је регулисан рад ван радног односа заснован уговором о обављању привремених и повремених послова. Наведени институт регулисан је одредбама члана 197. Закона о раду и нижестепени судови су правилно тумачили смисао и циљ овог института као законом уређеног правног односа на основу ког послодавац може ангажовати лице за обављање послова привременог карактера. У конкретном случају утврђено је да је тужилац почев од 04.10.2013. године са туженим (и његовим правним претходником) сукцесивно закључивао више уговора о обављању привремених и повремених послова на основу којих је тужилац фактички обављао послове у континуитету, и то послове који су систематизовани, што указује да се не ради о привременим и повременим пословима. Све наведено упућује на закључак да је тужени злоупотребио институт уговора о обављању привремених и повремених послова за радно ангажовање тужиоца на пословима који су саставни део редовних радних процеса код туженог, због чега је правилан закључак нижестепених судова да се ради о симулованим уговорима из члана 66. став 2. ЗОО-а, који не производе правно дејство уговора о раду на одређено време. Напротив, на основу одредбе члана 31. став 2. Закона о раду, сматра се да је у таквим условима послодавац са запосленим закључио уговор о раду на неодређено време.

Зато је Врховни касациони суд применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП-а донео одлуку у ставу четвртом изреке.

Није основана ревизија тужиоца у делу у ком побија другостепену пресуду у ставу трећем изреке, којим је преиначена првостепена одлука о трошковима поступка. Правилно другостепени суд налази да се на обрачун тужиоцевих трошкова на име заступања од стране пуномоћника адвоката не може применити Тарифни број 14. став 4. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката на начин како то чини првостепени суд. Тужилац нема право на увећање трошкова од по 50% за други и сваки наредни захтев (укупно 13 захтева), јер је тужилац поставио два захтева: за утврђење ништавости и преображај радног односа. Број уговора о раду који се побија тужбеним

захтевом није од утицаја на природу самог захтева који води утврђењу да је тужилац још првим побијаним уговором засновао радни однос на неодређено време, па је стога правилна одлука другостепеног суда којом је трошкове тужиоца досудио на описани начин, уз правилну примену Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и приликом утрђивања врсте и броја радњи предузетих од стране пуномоћника тужиоца.

У складу са наведеним, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП-а донео одлуку као у ставу трећем изреке.

Како је тужилац успео у поступку по ревизији у погледу главног захтева, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 165. став 2 и 163. ЗПП-а обавезао туженог да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 50.000,00 динара на име састава ревизије (33.000,00 динара увећано за 50% по основу другог захтева, у складу са Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката. Тужилац нема право на увећање од по 50% за 13 постављених захтева, а из напред наведених разлога, нити право на увећање од 100% сходно Тарифном броју 16. став 2 Тарифе (компликовани случај). Такође, тужиоцу нису досуђени трошкови судских такси у ревизијском поступку јер тужилац ове трошкове није определио по висини у складу са одредбом члана 163. став 2. ЗПП-а, док трошкови на име одговора на ревизију нису досуђени тужиоцу јер се не ради о трошковима који су били потребни за одлучивање о ревизији туженог у смислу одредбе члана 154. став 1. ЗППа.

**Председник већа - судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић